

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ПСИХОЛОГІЯ

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю: 053 Психологія

галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

освітня кваліфікація : магістр психології

ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова Вченої ради

 / проф. А. С. Дем'янчук

(протокол № 9 від «28» 05 2020 р.)

Освітня програма вводиться в дію з __ 20__ р.

Ректор / проф. А. С. Дем'янчук

наказ № 031/42-02 від «29» 05 2020 р.,

Рівне 2020 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
змін до освітньо-професійної програми
«Психологія»

1. Кафедра: протокол № 11 від 09.05.2020 р.

(висновок, особливі умови за наявності)

Завідувач кафедри _____ Михальчук Ю.О.

2. Рада факультету: протокол № 10 від 20.05.2020 р.

(висновок, особливі умови за наявності)

Голова ради факультету _____ Сойко І.М.

3. Відділ ліцензування та акредитації:

(висновок, особливі умови за наявності)

Начальник відділу _____ Гаврілова А. П.

4. Центр забезпечення якості вищої освіти

(висновок, особливі умови за наявності)

Завідувач центру _____ Артюшок В С.

5. Навчальна частина:

(висновок, особливі умови за наявності)

Начальник навчальної частини _____ Ілюк Л. В.

6. Навчально-методична комісія: протокол № 9 від 21.05.2020 р.

(висновок, особливі умови за наявності)

Голова НМК _____ Мединська Н. М.)

«21» 05 2020 р.

Розроблено:

Гарант освітньо-професійної програми:
Михальчук Юлія Олександрівна, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології

«21» 05 2020 р.

(підпис)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною групою у складі:

Михальчук Ю.О., кандидата психологічних наук, доцента, завідувача кафедри психології, гаранта освітньої програми

Юрченко В.М., доктора психологічних наук, професора, професора кафедри психології

Мороз О.І., кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри психології

Терновик Н.А., кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри психології, проректора з виховної роботи

Яцюрик А.О., кандидата психологічних наук, доцента кафедри психології

Іванюта О.В., кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри психології

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

доктора психологічних наук, професора, професора кафедри загальної психології та психодіагностики Рівненського державного гуманітарного університету

Івашкевича Е.З.

завідувачки центру практичної психології і соціальної роботи Рівненського обласного Інституту післядипломної педагогічної освіти

Мельник Ю.В.

директорки Центру адаптації дітей з аутизмом «Погляд»

Корсун О.В.

1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності 053 Психологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». педагогічний факультет
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Психологія
Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітня кваліфікація	Магістр психології
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 6 місяців
Наявність акредитації	Акредитація спеціальності: рішення Акредитаційної комісії Протокол № 117 від 30.06.2015 р. Сертифікат серія НІ №1893639
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра, спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-професійної програми	До наступного перегляду
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	http://www.megu.edu.ua/uk/
2 – Ціль освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних психологів, здатних до розв'язання складних професійних та практичних завдань у процесі навчальної та професійної діяльності в галузі психології, що передбачає надання дієвої психологічної допомоги (психодіагностичної, консультативної та психокорекційної у різних сферах життєдіяльності людини) з урахуванням загальнолюдських цінностей та норм професійної етики психолога.	
3 – Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Об'єкт вивчення: психічні явища, закономірності їх виникнення функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, учинки; взаємодія людей у малих і великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні практичні задачі у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення наукових та проектних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, та здійснення професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей та норм професійної етики психолога.

	<p>Теоретичний зміст предметної області: поняття психіки, свідомого і несвідомого, поведінки, діяльності, вчинку, спілкування, особистості, індивідуальності; концепції та теорії, що розкривають закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки; психологічні особливості життєвого шляху особистості, взаємодії людей у малих і великих соціальних групах; міжгрупової взаємодії тощо.</p> <p>Методи, методики та технології: методи теоретичного та емпіричного дослідження, валідні, стандартизовані психодіагностичні методики, методи аналізу даних, технології психологічної допомоги (тренінгові, психотерапевтичні, просвітницькі, консультаційні, психодіагностичні).</p> <p>Інструменти та обладнання: психологічні прилади, комп'ютерна техніка, мережеві системи пошуку та обробки інформації; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; мультимедійне обладнання; програми статистичної обробки та візуалізації даних.</p>
Фокус програми	<p>Професійна освіта в галузі психології з фокусуванням на підготовці фахівця, який, розуміючи природу та функціонування психічного апарату, сутність свідомого та несвідомого, психологію особистості та особливості її міжособистісної взаємодії у великих та малих соціальних групах спроможний ефективно використовувати свої знання, практичні вміння та навички для задоволення суспільних потреб у психологічній допомозі різного виду.</p> <p>Ключові слова: психологічна діагностика, психологічне консультування, психокорекція, профорієнтація та профдобір.</p>
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна, прикладна.
Особливості програми	<p>Програма передбачає здобуття дослідницьких та професійно-орієнтованих знань, вмінь, навичок; формування здатності здобувача розв'язувати складні професійні завдання, в тому числі, здійснювати науково-пошукову діяльність. Унікальність ОП Психологія полягає в тому, що в ній робиться акцент на практичній спрямованості у підготовці майбутнього психолога, ознайомлення та оволодіння техніками та прийомами консультативного та психокорекційного (психотерапевтичного) впливу, складанні психокорекційних програм (індивідуальних та групових), допомоги особистості у кризових станах та екстремальних ситуаціях. Викладання окремих ОК ОПП здійснюється сертифікованими психотерапевтами (штатними та сумісниками), членами Української спілки психотерапевтів. ОПП передбачає залучення здобувачів до активної волонтерської діяльності (Рівненський військовий госпіталь, психологічна допомога мамам, що виховуються дітей з особливостями в розвитку). ОПП спрямована на розвиток соціальних навичок (soft skills): толерантності, любові до людей, прийнятті та безоцінковому ставленні, емпатії, навичок командної роботи, креативності, лідерства, вміння вести переговори, керування часом (тайм-менеджмент). Особливий акцент робиться на формуванні гуманного ставлення, морально-</p>

	етичної компетентності.
4 – Придатність випусників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Психолог, психолог в закладах освіти, психолог в реабілітаційних центрах, громадських організаціях, що спрямовують свою діяльність на допомогу дітям з особливими потребами, психолог-консультант в організаціях та установах різних форм власності, бізнес-тренер, коуч.
Подальше навчання	Магістр може продовжувати навчання на освітньо-професійному і науковому ступені доктора філософії, підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіту.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Форми викладання: лекції, інтерактивні лекції (лекції-дискусія, лекції-відеопрезентації), мультимедійні лекції, семінарські, практичні та лабораторні заняття.</p> <p>Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання. Навчання на основі самостійної підготовки з використанням підручників, конспектів, мультимедійних засобів, консультацій із викладачами.</p> <p>Перевага у проведенні практичних та лабораторних занять надається активним формам (активне соціально-психологічне навчання, ситуаційне моделювання, консультативні бесіди (із обов'язковим прогнозом щодо розвитку особистості, груп, організацій), ділові ігри, круглі столи, евристичні бесіди, дискусії, профорієнтаційні бесіди, психологічний аналіз фільмів, художніх творів, творів психологів-класиків самостійне опрацювання першоджерел, підготовка презентацій та психологічних есе тощо, що розвивають у студентів психологічне мислення та навички фахового спілкування. Заняття зі студентами відбуваються на засадах діалогу та партнерської взаємодії.</p>
Оцінювання	Письмові та усні екзамени, тестування (з використанням технічних засобів), презентації, захист звітів із практики, захист кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>

<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p>	<p>СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.</p> <p>СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.</p> <p>СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.</p> <p>СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.</p> <p>СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
<p>Програмні результати навчання (ПР)</p>	<p>ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.</p> <p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.</p> <p>ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p>

	<p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.</p> <p>ПР12. Демонструвати навички командної роботи у процесі вирішення фахових завдань</p> <p>ПР13. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання, саморозвитку; за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.</p> <p>Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає участь фахівців-практиків, що відповідають напряму програми.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти (бібліотека, комп'ютери, проектори, мультимедійні дошки тощо), психотренінгова кімната, кімната для проведення психологічного консультування.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Бібліотечні електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні навчальні курси із використанням дистанційних технологій та самостійної роботи, хмарні технології.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках між-університетських договорів про встановлення науково-освітнянських відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Укладено угоди про студентську мобільність з Польшею (Краківська Академія імені Анжея Фрича Моджевського, Університет імені Марії Кюрі Склодовської, Вища школа Гуманітас), Іспанією (Католицький університет Валенсії), Білорусією (Барановицький державний університет).</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Згідно з ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства.</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

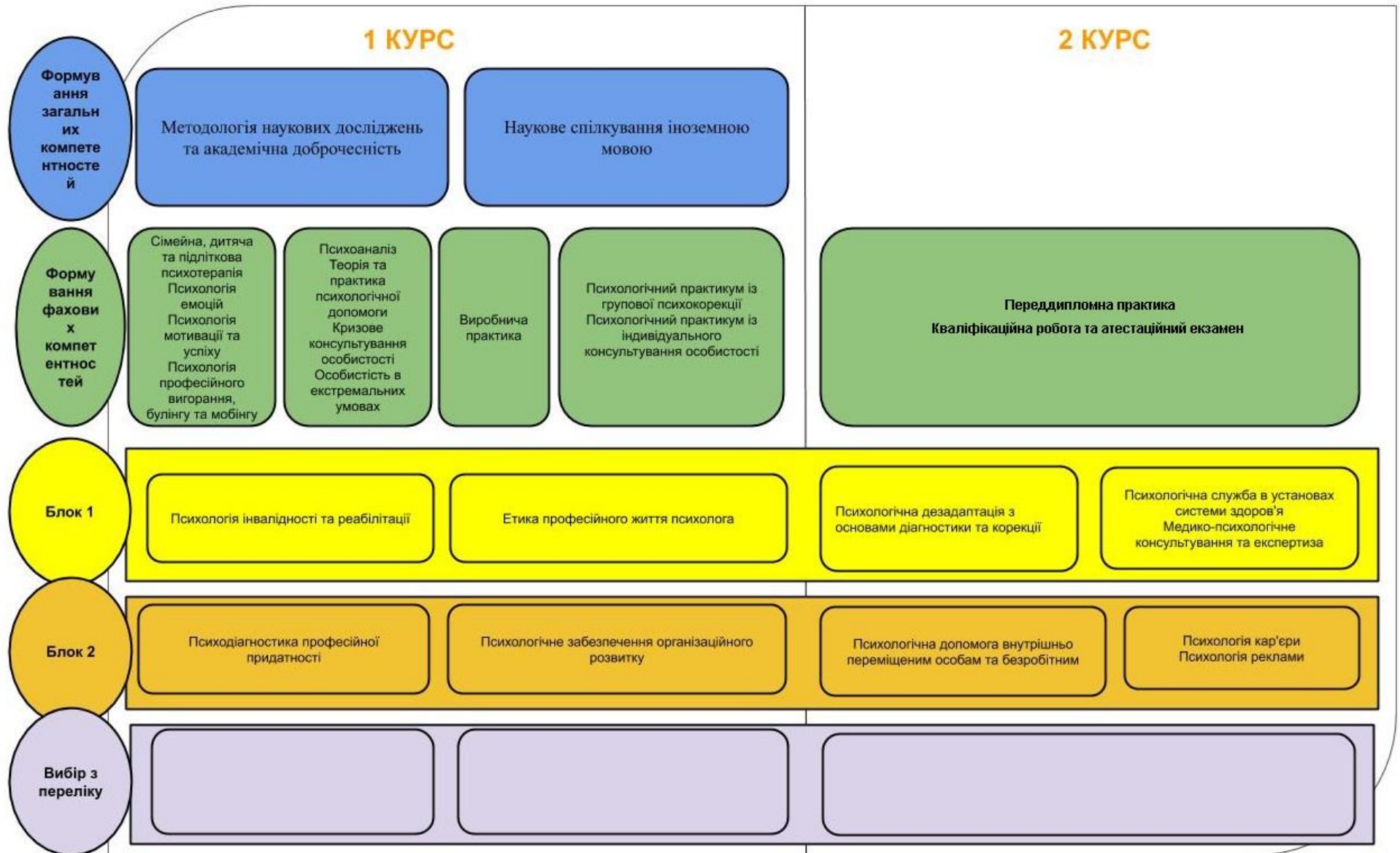
2.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
ОК 1.	Методологія наукових досліджень та академічна добросовісність	3	залік
ОК 2.	Наукове спілкування іноземною мовою	3	екзамен
ОК 3.	Виробнича практика	6	залік
ОК 4.	Переддипломна практика	9	залік
ОК 5.	Кваліфікаційна робота та атестаційний екзамен	9	залік
ОК 6.	Сімейна, дитяча та підліткова психотерапія	4	екзамен
ОК 7.	Психоаналіз	4	екзамен
ОК 8.	Теорія та практика психологічної допомоги	4	екзамен
ОК 9.	Психологічний практикум із групової психокорекції	4	екзамен
ОК 10.	Кризове консультування особистості	4	залік
ОК 11.	Психологічний практикум із індивідуального консультування особистості	4	екзамен
ОК 12.	Психологія емоцій	4	залік
ОК 13.	Особистість в екстремальних умовах	3	залік
ОК 14.	Психологія мотивації та успіху	4	залік
ОК 15.	Психологія професійного вигорання, булінгу та мобінгу	2	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент		67	

1	2	3	4
Вибіркові компоненти ОПП			
2. Дисципліни вільного вибору студента			
Вибір за блоками			
Блок 1.			
ВК 1.1	Етика професійного життя психолога	2	екзамен
ВК 1.2	Психологічна служба в установах системи здоров'я	3	екзамен
ВК 1.3	Медико-психологічне консультування та експертиза	3	залік
ВК 1.4	Психологія інвалідності та реабілітації	3	екзамен
ВК 1.5	Психологічна дезадаптація з основами діагностики та корекції	3	залік
Блок 2.			
ВК 2.1	Психодіагностика професійної придатності	2	екзамен
ВК 2.2	Психологія кар'єри	3	екзамен
ВК 2.3	Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам та безробітним	3	залік
ВК 2.4	Психологічне забезпечення організаційного розвитку	3	екзамен
ВК 2.5	Психологія реклами	3	залік
2.2. Вибір з переліку (студент обирає дисципліну з кожного переліку)			
ВК 3		3	залік
ВК 4		3	залік

ВК 5		3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент		23	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня магістра освітньо-професійної програми спеціальності 053 «Психологія» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та складанням атестаційного екзамену та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра з присвоєнням професійної кваліфікації: «Магістр психології». У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Кваліфікаційна робота оприлюднюється у репозитарії університету.

Атестаційний екзамен за спеціальністю перевіряє досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти та освітньою програмою. Атестація здійснюється відкрито та публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

4.1. Обов'язкові компоненти ОПП

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ЗК 1	•		•	•		•	•	•		•			•		•
ЗК 2	•		•	•	•										
ЗК 3			•	•	•				•		•			•	
ЗК 4	•		•	•	•										
ЗК 5		•						•		•		•	•		
ЗК 6						•			•		•	•			•
ЗК 7	•		•	•		•		•	•	•	•		•	•	•
ЗК 8					•			•							
ЗК 9									•	•	•	•	•	•	•
ЗК 10		•													
СК 1	•				•		•								
СК 2	•		•	•	•										
СК 3	•		•	•	•										
СК 4				•		•		•	•	•	•		•		
СК 5						•		•						•	•
СК 6	•	•							•					•	
СК 7								•		•		•	•		•
СК 8		•			•		•		•		•				
СК 9	•		•	•		•		•	•	•	•				
СК 10						•		•		•	•		•	•	•

4.2. Вибіркові компоненти ОПП

	ВК 1.1.	ВК 1.2.	ВК 1.3.	ВК 1.4.	ВК 1.5.	ВК 2.1.	ВК 2.2.	ВК 2.3.	ВК 2.4.	ВК 2.5.
ЗК 1		•	•		•			•		
ЗК 2					•	•				
ЗК 3							•		•	•
ЗК 4				•			•	•	•	
ЗК 5				•				•		
ЗК 6	•		•		•	•				
ЗК 7				•				•		
ЗК 8							•		•	•
ЗК 9				•			•	•	•	
ЗК 10										
СК 1					•	•				

СК 2									•	
СК 3				•	•	•				
СК 4		•	•	•	•		•	•	•	
СК 5		•		•			•	•		
СК 6		•			•			•	•	•
СК 7		•	•	•					•	
СК 8	•									
СК 9	•	•	•	•	•	•		•		
СК 10			•	•				•		

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентам освітньо-професійної програми

5.1. Обов'язкові компоненти ОПП

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ПР 1	•				•		•					•		•	
ПР 2	•		•	•	•										
ПР 3	•		•	•	•										
ПР 4						•		•	•		•			•	•
ПР 5			•	•	•	•			•	•	•	•			•
ПР 6						•		•		•		•	•		•
ПР 7	•	•	•	•	•										
ПР 8					•			•	•	•	•		•		•
ПР 9						•		•		•	•		•		
ПР 10	•		•	•	•										
ПР 11			•	•			•			•			•		
ПР 12			•	•					•	•				•	•
ПР 13			•	•		•	•	•	•	•	•			•	•

5.2. Вибіркові компоненти ОПП

	ВК 1.1.	ВК 1.2.	ВК 1.3.	ВК 1.4.	ВК 1.5.	ВК 2.1.	ВК 2.2.	ВК 2.3.	ВК 2.4.	ВК 2.5.
ПР 1					•			•		
ПР 2						•			•	
ПР 3									•	
ПР 4		•	•	•		•	•	•	•	
ПР 5		•	•	•	•	•	•	•		
ПР 6		•	•		•			•		•
ПР 7		•				•				
ПР 8	•						•		•	

ПР 9	•	•	•	•			•	•		
ПР 10	•					•				•
ПР 11				•	•			•		
ПР 12			•				•		•	
ПР 13	•				•			•	•	

1. Перелік нормативних документів

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556 VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145 - 19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)]
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» [Режим доступу: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145 - 19](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19)]
3. Постанова Кабінету Міністрів України в ід 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266 - 2015 - п](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p)]
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341- 2011 - п](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p)]
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>]
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>
7. Національна рамка кваліфікації [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>